

for af største Bigtighed, at der her sker en Forandring, saa at Vielsen kan foregaa under et Ritual, som kirkeligsende Folk ikke skulle tage Forargelse af. Det er det, jeg i de store Hovedtræk har ønsket at udtale for at tage mit Forbehold over for det foreliggende Lovforslag. Hvorledes jeg vil stille mig til det, naar det foreligger til endelig Vedtagelse, faar jo den Tid at vise.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Bardenfleth): Af de Bemærkninger, jeg havde Leilighed til at fremsætte ved dette Lovforslags første Behandling, fremgik det tilstrækkelig tydeligt, at Forslagets Hovedtanke, Indførelsen af det tvungne borgerlige Ægtefæls med efterfølgende kirkelig Indvielse, ikke kunde paaregne min Medvirksomhed til sin Gennemførelse. Det Udvalg, der har været nedsat, har da ogsaa været ganske klar over denne min Stilling og over, at det maatte arbejde mod en told Nordenvind, som den ærede Ordfører talte om, i Stedet for at blive beffinnet af en varm Sol, der kunde bringe de Spirer, der indeholdtes i Forslaget, til at vokse og sætte Frugt. Det vil derfor heller ikke komme uventet, hverken for det ærede Flertal i Udvalget eller for ærede Medlemmer her i Tinget, der agte at følge det, naar jeg fastholder min Modstand, ogsaa naar Forslaget vedtages med de Ændringer, der ere stillede af Flertallet; thi disse forandre ikke paa noget Punkt Forslagets Grundtanke. Jeg maa saa meget mere fremdeles indtage denne Stilling, som jeg ikke skifter, at det ærede Flertal paa noget Punkt har søgt at imødekomme de to Hovedankter, som jeg allerede ved første Behandling i Navn og ved Sagens Forhandling i forrige Samling rettede mod den Foranstaltning, man her søger at gennemføre. Jeg skal tillade mig i al Korthed at pointere disse to Hovedankter. Den første gaar ud paa, at en Forandring som denne er ubetimelig, saa længe den ikke bæres frem af Sympati eller i alt Fald af Forstaaelse hos den store Del af Befolkningen. Man maa være i høj Grad varsom med at foretage Forandringer i Formen for Ægtefæls Indvielse, naar de ikke paabydes af Nødvendigheden, særlig naar denne Form har vundet Anslang og er bleven til et med hele Befolkningens Tankefølelse. Min anden Hovedtanke var den, at der ved en Indførelse af tvungent borgerligt Ægtefæls gennem en ensidig Beslutning fra Lovgivningsmagtens Side kunde opstaa forfælske Spørgsmaal angaaende den efterfølgende kirkelige Vielse, dels Spørgsmaal, der ikke vedkomme Lov-

givningsmagten, f. Eks. af rituel Natur, og dels Spørgsmaal, som gribe saa dybt ind i Folketirken, at det vilde være en Bødd at øve mod Kirken, hvis Lovgivningsmagten her ensidig og uden Hensyn til den herskende Mening inden for Gejstligheden vilde træffe en Ordning. Det vilde tillige være meget uklogt, hvis man vilde træffe en saadan Ordning, for saa vidt som Følgen heraf kunde blive, at Loven i sit egentlige Djemed, nemlig Indførelsen af den frivillige kirkelige Vielse, vilde kunne blive ganske illusorisk for dem, der ønske fremdeles at blive i Folketirken. Jeg tror, at disse mine to Hovedbetragtninger, i alt Fald gælder dette for den første Bedkommende, have vundet Tilslutning hos den Del af Udvalget, der i Forgaaers havde sin Ordfører i det ærede Medlem for Ødense Amts 8de Valgkreds (S. Holm), idet han ogsaa havde Forstaaelsen af, at dette Spørgsmaal hang sammen med den almindelige Bevidsthed hos den store Befolkning. For begge mine Hovedankters Bedkommende kan jeg i alt Fald glæde mig over at være i Overensstemmelse med de to Mindretal, der dannes af de ærede Medlemmer for Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein) og Vejle Amts 6te Valgkreds (Paulin). Over for den Stilling, som det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds indtager, tror jeg tillige at ville indskyde den Bemærkning, at det forekommer mig, at den Iver, hvormed den ærede Ordfører søgte at godtgøre, at dette ærede Medlem egentlig stod paa Udvalgsflertallets Standpunkt, var noget kunstig. Det ærede Medlem for Viborg erklærede vel principielt at kunne slutte sig til Indførelse af tvungent borgerligt Ægtefæls, men det synes mig dog, at han ikke godt kan regnes til Indtægt for Udvalgets Flertal, naar han samtidig erkender, at Indførelse af tvungent borgerligt Ægtefæls for Tiden vil være i høj Grad ubetimelig og egentlig umulig. Naar det ærede Medlem ligeledes saa stærkt, som Tilfældet er, i sin Mindretalsudtalelse erklærer sig for, at man ikke kan gaa til noget saadant, uden at Kirken høres, forekommer det mig dog, at han snarere staar paa mit Standpunkt end paa det ærede Flertals. Det ærede Flertal indrømmer maaste stiltiende, at Forholdene ere saadanne, at man ikke ude i Befolkningen vilde møde den Ordning, dette Forslag tilfigter, med Forstaaelse og Sympati, men maaste raisonnerer Flertallet saaledes, at naar Reformationen anses for rigtig og gavnlig, bør man alligevel indføre den uden Hensyn til Stemninger i Befolkningen. Denne Betragtning skal jeg i og for sig lade staa ved sit Værd. Men lad os saa se paa, hvilke Grunde Flertallet anfører for For-